

PERSBERICHT

Toenemende verdeeldheid tussen Europese landen in opinies over immigratie en asielbeleid

Den Haag, 18 januari 2016

- De meningen in Europese landen over het toelaten van **moslimmigranten** zijn erg divers anno 2014/15. Duitsland, Frankrijk, Noorwegen en Zweden blijken relatief open voor moslimmigranten, terwijl Estland, Polen en Tsjechië meer restrictief zijn. Nederland bevindt zich in de middengroep.
- In veel Europese landen is de bereidheid toegenomen om personen van een andere **huidskleur** en/of **etnische achtergrond** toe te laten. In Polen en vooral Tsjechië neemt deze bereidheid echter af.
- Tussen 2002 en 2015, net voor de grote vluchtelingen crisis, is in vrijwel alle onderzochte landen de overtuiging toegenomen, dat overheden ruimhartig moet zijn in hun **asielprocedures**. De verschillen tussen landen blijken echter groot. In Zweden en Polen is ongeveer 60% van de bevolking voor een ruimhartig beleid, in Tsjechië ongeveer 20%.
- In meer welvarende landen en waar inwoners meer **vertrouwen** hebben in elkaar, is men gemiddeld positiever over de gevolgen van migratie, over ruimhartige asielprocedures, en over moslimmigratie.
- Over de veronderstelde economische voordelen van migratie zijn inwoners van Europese landen tussen 2002 en 2015 sterker van elkaar gaan verschillen. In Nederland en Centraal en Oost-Europese landen is men in de laatste jaren negatiever geworden, over zowel **economische als de culturele voordelen** van migratie.
- In al de 15 onderzochte Europese landen is men van mening dat **criminaliteit** verergert door migratie. Over de tijd is men migratie wel iets minder met criminaliteit gaan associëren.
- Of het nu gaat om **democratie, vertrouwen, tolerantie ten aanzien van migranten of tevredenheid**: gemiddeld zijn de scores in de Noordse landen, aangevuld met Zwitserland het hoogst en in Centraal en Oost-Europese landen het laagst.
- Zwitsers zijn het meest tevreden met hoe de democratie werkt (gemiddeld een score van 7,4: schaal 0-10). Slovenen sluiten de rij, op afstand van de rest, met een score van 2,9.

- Inwoners van de Noordse landen, Nederland en Zwitserland hebben het vaakst vertrouwen in andere mensen. Dit sociale vertrouwen hangt positief samen met politiek en institutioneel vertrouwen.
- Denen zijn het meest tevreden met hun bestaan, en de Esten het minst. Nederland staat in de middenmoot met een score van 7,7.

Dit zijn uitkomsten van een onderzoek naar de stemming in Europa dat op 18 januari 2016 verschijnt. In het rapport *Trust, life satisfaction and opinions on immigration in 15 European countries* worden de opinies, opvattingen en waarden van inwoners van de volgende Europese landen vergeleken:

- Centraal en Oost-Europese landen: Estland, Polen, Tsjechië en Slovenië.
- Noordse landen: Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken.
- West-Europese landen: België, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Nederland Oostenrijk, Zwitserland.

De gebruikte gegevens zijn afkomstig van het *European Social Survey* (ESS), een langlopend grootschalig landenvergelijkend onderzoek waarin het SCP participeert.

De publicatie beschrijft de meest actuele stand van zaken (2014/2015) op het gebied van vertrouwen, levenstevredenheid en migratie in Europa. Daarnaast wordt de ontwikkeling tussen 2002 en 2015 in opvattingen over immigratie in kaart gebracht. In voorjaar 2016 komen de gegevens van een groter aantal Europese landen beschikbaar. Dit rapport is in samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen geschreven, onder redactie van dr. Jeroen Boelhouwer (SCP), prof. dr. Gerbert Kraaykamp (Radboud Universiteit) en dr. Ineke Stoop (SCP).

Meningen over immigratie en asielzoekers in 15 Europese landen

In 2002 leken de inwoners van de 15 hier onderzochte Europese landen in hun opinie over de bijdrage van migranten aan de economie nog sterk op elkaar. Vooral in Estland, Polen, Slovenië en Tsjechië, maar ook in Nederland is men in de loop der jaren echter pessimistischer geworden. In de Centraal en Oost-Europese landen denkt men gemiddeld steeds vaker dat migratie negatieve gevolgen heeft voor de economie, maar ook voor de nationale cultuur en criminaliteit. In de meeste onderzochte landen, en vooral in Duitsland en Zweden, is men echter wat positiever geworden over de komst van migranten.

Ook blijkt tussen 2002 en 2015 in de meeste landen de overtuiging toegenomen dat hun overheid ruimhartig moet zijn in asielprocedures. Ook hier zijn de landenverschillen groot, variërend van minder dan een derde (Nederland, België, Tsjechië en Zwitserland) tot bijna twee derde (Polen en Zweden) van de inwoners die instemt met ruimhartige procedures. In vrijwel alle landen zijn hoger opgeleiden vaker bereid asielzoekers op te vangen dan laag opgeleiden, en in welvarende landen is men positiever dan in minder welvarende.

Landen als Duitsland, Frankrijk, Noorwegen en Zweden blijken relatief open voor moslimmigranten, terwijl Estland, Polen en Tsjechië veel restrictiever zijn. Wederom blijken hoger opgeleiden en jongeren, maar ook inwoners van landen waarin men algemeen meer sociaal vertrouwen heeft, meer open te staan voor migranten met een moslimachtergrond.

Tevredenheid, vertrouwen en oordeel over de democratie

Persbericht

Vooraf in de Noordse landen en in Zwitserland is de tevredenheid met het bestaan groot. Onder meer Nederland, België en Duitsland nemen een middenpositie in, met een 7,5 gemiddeld op een schaal van 0 tot 10. De Centraal en Oost-Europese landen en Frankrijk scoren tussen de 6 en de 7. In welvarende landen is de bevolking gemiddeld iets meer tevreden met hun leven dan in minder welvarende landen.

Bij vertrouwen in de politiek, de rechterlijke macht en de politie zien we een soortgelijk patroon. Het gemiddelde vertrouwen in politici, politieke partijen en het nationale parlement is het hoogst in Noorwegen, maar zelfs daar reikt de gemiddelde score niet tot een 6 (op een schaal van 0-10). Met name in de Centraal en Oost-Europese landen, maar ook in Frankrijk en Ierland is het politieke vertrouwen relatief laag. Het vertrouwen in de politiek blijkt sterk samen te hangen met het vertrouwen van burgers in andere mensen.

Het gecombineerde vertrouwen in het rechtsstelsel en de politie laat grote verschillen tussen de onderzochte Europese landen zien. In Slovenië en Polen is het vertrouwen in het rechtsstelsel en de politie even laag als het vertrouwen in de politiek. Het vertrouwen in het rechtsstelsel blijkt sterk samen te hangen met de mate van corruptie in een land: hoe minder corrupt het land (ofwel hoe 'cleaner'), hoe groter het vertrouwen in het rechtsstelsel en de politie.

Ook bij de waardering voor het functioneren van de democratie in ieder van de 15 landen zien we een vergelijkbare ordening van landen. In Noordse landen (exclusief Finland) scoort men rond de 7, op een schaal van 0 tot 10. Nederland, Duitsland en Finland scoren rond de 6, en de Centraal en Oost-Europese landen, inclusief Ierland en Frankrijk, sluiten de rij. Vooral in Slovenië is men erg ontevreden, met een gemiddelde onder de drie.

SCP-publicatie 2016/1 *Trust, life satisfaction and opinions on immigration in 15 European countries*, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, ISBN 978 90 377 07 75 5, prijs € 9,50

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet-)boekhandel of gratis te downloaden via de website: www.scp.nl

Voor meer informatie:

Jeroen Boelhouwer, tel. 070 – 340 7689, e-mail: j.boelhouwer@scp.nl

Algemene vragen: SCP voorlichter: Irma Schenk, tel. 070 – 340 5605, e-mail: pers@scp.nl